PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 40 lir, finančni in pravni 60 lir, osmrtnice 70 lir.
NAROČNINA
Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; Cona B: 144, 414, 792, 1440 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din.
Poštni tekoči račun za STO-ZVU na ime: «Založništvo Primorski dnevnik»: Trst 11-5374. — Tekoči račun za Jugoslavijo na ime: «Primorski dnevnik» - uprava: Ljubljana 6-90601-19

Leto IV. - Cena 10 lir - 5 jugolir - 2.50 din | TRST torek, 15. junija 1948 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 923

V nedeljo je na trgu Perugino tržaško ljudstvo ponovno manifestiralo

Za spoštovanje mirovne pogodbe za našo nacionalno suverenost

„O vojni ne bo odločalo tistih nekaj monopolistov in trgovcev z orožjem, temveč ljudske množice. Ljudske množice pa se borijo za mir!" je dejal predsednik mestnega SIAU tov. prof. Ferlan. „Tistemu čudnemu generalu Aireyu pa mi, tržaški Slovenci, odgovarjamo z odločno zahtevo za popolno in resnično narodnostno enakopravnost!" je poudaril tov. Gombač

Kljub neznosni vročini se je tržaško ljudstvo v nedeljo dopoldan zbralo na trgu Perugino, da bi vsemu svetu pokazalo svojo neuklonljivo voljo, nadaljevati borbo za svoje pravice, za svoj obstoj, za spoštovanje mirovne pogodbe.

Med čakanjem so zadonele po vsem našemu ljudstvu tako priljubljene pesmi naše borbe, ki ga spominjajo na čase težke boje proti fašizmu in ga hrabrijo tudi danes, ko se bori proti imperialistom, ki ponovljajo zloglasne tradicije Hitlerja in Mussolinija.

Na velikem zborovanju, ob navzočnosti velike množice ljudstva, ki je napolnilo trg, sta govorila tov. Ferlan v italijanščini in tov. Gombač v slovenščini.

Neštetokrat je množica prekinjala govornika z navdušenim ploskanjem in odobravanjem njunim besedam in tako povedala, da je tržaško demokratično ljudstvo strnjeno kot še nikoli okrog svojih organizacij v borbi za ohranitev miru in za spoštovanje mirovne pogodbe. Tov. prof. Ferlan je dejal med drugim:

Kljub temu ko je v nevarnosti svetovni mir zaradi zločinskih manevrov peščice imperialistov in medtem ko ves miroljubni svet odločno brani mir, se pri nas v Trstu položaj slabša iz dneva v dan. Posledice gospodarskega neznosnega položaja, velikanske brezposelnosti, političnega položaja dajejo bistveno vtisko pri nas nenehne kršitve mirovne pogodbe. Vojaška uprava je vsega tega, kriva je, da je tržaško ozemlje še vedno razdeljeno na dvoje, da se smatra jugoslovanska cona kot inozemstvo, da se onemogoča vsakršna povezava z zaledjem, zaradi katerega in iz katerega je Trst nastal, kar priznavajo celo italijanski gospodarski krogi. Istočasno pa reakcija zavestno sabotira izjavlja, da je Trst gospodarsko na tleh zato, ker je ločen od Italije. Toda mi vemo, da je ravno nasprotno: Trst je v tako odpornem položaju, kar je še vedno povezan skoro izključno z italijanskim gospodarstvom.

V Trstu nekateri govore mnogo o svobodi zborovanja, govora itd., toda imamo jasne primere, da vsega tega v našem mestu ni. Te dni so zaplenili sedež Zvezi primorskih partizanov (množica navdušeno vzklika našim borcem in odločno zahteva primeren sedež za naše partizane, ki so najboljši sinovi našega ljudstva), vrgli iz stanovanja italijanski «Centro di Cultura», ovirajo delovanje Socialnega skrbstva, dopuščajo fašistom vdirati v privatna stanovanja, ne dovolijo v središču mesta zborovanja demokratičnim množicam. In lahko naštejemo še mnogo drugih primerov protiljudske politike, ki jih že vsi poznajo in vsakodnevno občutijo na svoji koži to velikodušno imperialistično «svobodo». Z vsemi temi metodami hoče VU ukloniti naše ljudstvo, toda to se ne bo in se ne more zgoditi nikdar.

Tržaško ljudstvo se mora večkrat zbrati, ker mora priti v svet njegov glas in njegove odločne zahteve. Ko se borimo za spoštovanje mirovne pogodbe, se borimo istočasno za upravne volitve, ker samo preko njih bo prišlo do pomirjenja in do izboljšanja naših razmer. Toda nekateri se bojijo volitev, ker se bojijo, da jim ljudstvo ne bi odvzelo tistih stolčkov, ki se jim sedaj tako prilegajo. Nočejo volitev, ker anglo-ameriški imperialisti pripravljajo novo vojno in ne marajo pomirjenja. Toda vedo naj, da so sile miru ogromne in nepremagljive. Sovjetska zveza in države ljudske demokracije tvorijo močan blok. Treba poudariti, da je za mir 70 milijonov delavcev Svetovne sindikalne zveze, 50 milijonov demokratičnih mladincev in 80 milijonov antifašističnih žena.

«Zato — je dejal tov. Ferlan — lahko rečemo, da ne odločajo vojno niti Curiazi niti Orazi in na drugi strani niti velikan in palček. Vojno danes odločča ljudstvo in zadnjo besedo ne bodo izrekli štirje monopolisti in trgovci z orožjem, temveč samo ljudstvo. Narodi so nepremagljiva sila in se bore proti vojni, za mir in za spoštovanje mednarodnih pogodb».

Tov. Ferlan je poudaril, da bi hujskači na vojno morali vedeti, da takrat, ko se bi morale premakniti sile miru, jih nobena sila na svetu, niti topovi niti tanki ne bi mogli ustaviti.

Tov. GOMBAČ, ki je nato govoril v slovenščini, je poudaril, da se zelo motijo tisti, ki si disciplinirano nastopanje našega ljudstva tolmačijo kot slabost. Ljudstvo je vedno pokazalo, da se zna boriti in naj se zavedajo, da ne bomo vedno mirno gledali to, kar počenjajo. Motijo se, če mislijo, da nam bodo lahko nemoteno dalje kratili naše pravice, kajti mi ne bomo odnehali od naše borbe.

Tov. Gombač je nato govoril o vseh vprašanjih, ki se jih je bil dotaknil tudi tov. Ferlan, in nato poudaril, da mora ves svet spoznati našo voljo. Če mislijo, da bodo lahko barantali z nami s svojimi notami, se zelo motijo, kajti pri tem bodo naleteli na našo odločno borbo.

Nam Slovencem še posebno odrekajo pravice in celo izjavljajo, da so slovenske šole tu odveč. Onemu čudnemu generalu Aireyu odgovarjamo, da se v teh krajih govori slovenski jezik od pradavnih časov in da imamo Slovenci tu vse pravice pa tudi pravico do svojih šol.

Glede ovir, ki jih okupacijska oblast postavlja povezavi Trsta z njegovim naravnim zaledjem, je tov. Gombač poudarjal, da je življenje Trsta vedno dobivalo življenjski sok iz Ljubljane, Maribora, Zagreba, Budimpešte, Prage, Dunaja in drugih srednjeevropskih mest.

Vsi, ki kršijo, kar so podpisali, naj vedo, da bo ljudstvo, če bo treba stopilo na plan in branilo, kar so vse države slovesno podpisale, kajti če je podpis pošten, mora tudi veljati. Če bi pa vojni hujskači hoteli izzvati krvavi tepež, bo ljudska vojska narastla vsepovsod. Vstali bodo novi partizani in kot nepremagljiv plaz bo za vselej zadušila krvosese in priborila končno mir in bratstvo med narodi.

V nedeljo 20. t. m.
sestanek Glavnega sveta SIAU

V nedeljo 20. t. m. bo sestanek Glavnega sveta SIAU za ozemlje s sledečim dnevnim redom:

1. Politično poročilo in diskusija.
2. Odobritev II. spomenice SIAU Varnostnemu svetu OZN.
3. Sklepi.

Kraj in ura sestanka bosta pravočasno objavljena.

Ameriški senat skuša rehabilitirati Marshallov načrt

WASHINGTON, 14. — Komisija za kredite v ameriškem senatu je verjetno z namenom, da zmanjša kflik, ki je nastal, ko je predstavniška zbornica znižala kredite Marshallovega načrta za 25%, včeraj odobrila, da bo 4 milijarde dolarjev, kakor so bili prvotno določeni, izrabljenih v 12 mesecih namesto v 15. O tem vprašanju bo moral izreči zadnjo besedo še senat in hkrati pomiriti obe nasprotujoči si stališči. Znesek ostane torej isti, kot je bil že prej določen, edino doba, v kateri mora biti kredit izbrabljen, je s sedanjim sklepom skrčena.

Po prejetih poročilih je bila tozadevna seja odbora zelo burna, toda novinarji niso dobili nobenih podatkov o poteku seje.

Glasilo republikancev «New York Heral Tribune» piše ob tej priliki pod naslovom: «Za rešitev republikanske stranke», da je treba na vsak način doseči odobritev vseh kreditov, da se s tem preprečije neizogibne posledice, članom zbornice, ki so izglasovali znižanje kreditov, pa očita nesposobnost. Značilno je, da je ista večina, ki je sklenila znižanje navedenih kreditov za «obnovo» Evrope, nedavno skoro soglasno potrdila dodatnih 13 milijard dolarjev za vojne izdatke.

Sicer pa smo že večkrat poročali, da se nobena država v Evropi ne zanaša na ameriško «pomoč» in vsi gospodarstveniki poudarjajo, da bo imela Evropa samo to, kar bo sama producirala, prihranila in obnovila.

BEOGRAD, — Letos bodo poslali 8 jugoslovanskih mladinskih brigad v ČSR, Bolgarijo, Romunijo, Poljsko in Albanijo, kjer bodo sodelovale pri obnovi.

K. GOTTWALD PREDSEDNIK ČSR

Skupščina je ob velikem navdušenju soglasno izvolila novega predsednika republike - Antonin Zapotocky novi vladni predsednik

KLEMENT GOTTWALD IMA V NAROČJU OTROKA V MORAVSKI NARODNI NOŠI. ZRAVEN NJEGA JE NJEGOVA SOPROGA.

PRAGA, 14. — Na današnji slovesni seji ljudske skupščine je bil Klement Gottwald izvoljen za predsednika češkoslovaške republike. Ob otvoritvi je predsednik skupščine dr. Oldrich prečital besedilo ustave in napovedal uradno kandidaturo Gottwalda. Pri tem so vsi poslanci vstali in s tem izvolili Gottwalda za predsednika. Svečana seji, ki je bila v zgodovinskem gradu v Pragi, je prisostvovala tudi ogromna množica in ob izvolitvi so vsi navdušeno vzklikali novemu predsedniku.

Ko se je Gottwald pojavil v skupščini, je nastalo veliko navdušenje. Po kratkem govoru predsednika skupščine je Gottwald prisegel. Vojaška godba je zasvirala češko in slovaško himno. Pozneje je Gottwalda in njegovo soprogo sprejel ob «zlatih vratih» katedrale praški nadškof Beran. Skupno z ostalimi osebnostmi je Gottwald prisostvoval cerkveni ceremoniji. Nato je odpotoval v svoje zasebno bivališče. Vladni podpredsednik Zapotocky je novemu predsedniku republike podal ostavko vlade in ta mu je poveril sestavo nove vlade.

Popoldne je Gottwald govoril ogromni množici in je med drugim dejal: Po februarski zmagi in po zgodovinskem 30. maju smo lahko gotovi, da bo ljudska volja najvišji zakon države. Nato je Gottwald pozval delovno ljudstvo, naj do 28. oktobra izvede dvoletni načrt, da se nato lahko začne izvajati petletni načrt. Obljubil sem, je dejal Gttwald, da bom ob vaši strani pri vašem delu, in prepričan sem, da boste tudi vi z menoj in z vlado in da bomo na ta način ohranili in utrdili našo veliko februarsko pridobitev: enotnost delovnega ljudstva mesta in dežele.

Klement Gottwald ima sedaj 51 let in je sin revnih moravskih kmetov.

Novi ministrski predsednik Antonin Zapotocky je bil rojen v Zakolanyh pri Kladnem 19. decembra 1884.

Nova vlada se bo predstavila skupščini 17. t. m.

BEOGRAD. — Nemški vojni ujetniki, ki so še v Jugoslaviji, so sodelovali pri referendumu za enotno Nemčijo. V nekaterih primerih so se udeležili nemški ujetniki glasovanja 100%. Povprečno je glasovalo od 95 do 100% za enotno Nemčijo. Od teh ujetnikov je 69,18% rodom iz zapadne Nemčije, 30.82% pa iz pokrajin vzhodne Nemčije.

Marshallov plan za Trst v znaku osušenega graha

TRST, 14. — Današnje tukajšnje časopisje, pa tudi oba radio Franca, (italijanski št. 1 in slovenski št. 2) zmagoslavno javljajo iz Washingtona veliko novico, da je upravnik Marshallovega plana tako imenovanega ERP, PAUL HOFFMAN, objavil prvo nakazilo po tem planu, ki znaša *578.891 dolarjev*. Od te vsote bodo nakupili v Ameriki:

Za 206.931 dolarjev osušenega graha,
za 353.960 dolarjev izhlapelega mleka in
za 18.000 dolarjev zdravil.

Kakor vidimo, bodo vse tri nabavke služile na posebno čudovit način, ki bi ga lahko imenovali tudi čudežvornega za takojšnjo obnovo tržaške industrije v velikem slogu tako, da bo v kratkem vsem 30.000 brezposelnih v Trstu takoj zaposleno. Nekateri «zlobni jeziki» pa trdijo, da so vse naštete reči ostale ameriškim vojnim liferantom v njihovih skladiščih še izza časa zadnje vojne, ki so upali, da bo trajala vsaj še do leta 1948 in ko so reveži delali tako dobre dobičke.

Sram jih je

Tako imenovani socialisti so imeli te dni v Trstu kongres «Socialistične stranke per la Venezia Giulia», na katerega pa demokratičnih novinarjev sploh niso povabili, čeprav je n. pr. vodstvo SIAU, vodstvo antifašistične mladine, vodstvo antifašističnih žena in dr. na svoje kongrese vedno povabilo tudi predstavnike glavnih omenjene stranke. Kakor vidimo torej «socialisti» niso ravno fali.

Najbrž jih je sram.

Zaradi tega ne moremo danes še poročati, ali so na svojem kongresu sklenili preimenovati svojo stranko v «Socialistično stranko za Tržaško ozemlje», ali pa bo še vedno ostala «Socialistična stranka za Julijsko krajinoo», kakor so n. pr. podobno imenuje še vedno ludi «Civilna policija per la Venezia Giulia».

„Najboljša" se je zavila v tajnost

Po najnovejših škandaloznih tatvinah v lesnem pristanišču - Tudi reakcionarni tisk sledi zgledu policije

TRST, 14. — Zadevo o škandaloznih tatvini dragocenih rudnin so oblasti obdale z največjo tajnostjo. Najbrže zaradi tega, ker jim preveč smrdi, da je v te posle zapletena ona policija, ki bi morala skrbeti za osebno varnost in premoženje državljanov in katera je po trditvah generala Airey-ja dosegla najvišjo stopnjo «dovršenosti» (morda v tatvinah).

Do sedaj so policijski organi izdali le dve suhoparni uradni poročili, ki pa nista skoro v ničemur pojasnili škandala in pokazali javnosti odgovorne krivce oziroma velikost in obsežnost škandala. Iste taktike se je prijelo tudi šovinistično časopisje, ki kot običajno, kadar ima vmes prste policija, previdno molči in skuša zmanjšati pomen škandala.

Vendar pa smo izvedeli, da so začeli zaslišavati policijske agente, ki so bili zapleteni v tatvino na lesnem pristanišču. Baje so vsi ti policaji na zaslišavanju soglasno priznali, da so dobivali denar zato, da so pustili odpeljati iz ograjenega prostora ameriškega vojaškega skladišča polne tovorne avtomobile ukradenega materiala, ne da bi ob izhodu pregledali tovor, kot je to predpisano. Baje so za to svoje delo dobivali policaji nagrade v velikih denarnih zneskih in sicer kar v čekih po 10.000 lir. Vsekakor dobro spričevalo za našo «najboljšo policijo» na svetu, ki je tako aktivna takrat, kadar pretepava antifašiste in lomi kosti otrokom, (primer pri Sv. Jakobu), ter lovi demokrate, ker lepijo lepake, za katere je izdala predpisano dovoljenje vojaška uprava.

Ravno ta policija in z njo vse mogoče vojaške angleške in amerikanske, (posebno lastnost zahodnih demokracij) katerim ne vemo niti več pravega imena, ki so vse tako aktivne, kadar je treba razbijati glave in zapirati antifašiste, se začuda prav nikakor nočejo zganiti, da bi aretirali vse one fašistične bandite, ki so 1. maja vdirali na stanovanja antifašistov in trgali zastave z oken ter grozili s samokresi. Kljub temu da je demokratično časopisje javno označilo z imeni vse te bandite, katerih tukajšnje policije niso mogle aretirati, oziroma jih te še «ne poznajo». Vse, kar so do sedaj storili, je bilo le to, da so ovadile sodišču samo enega bandita, in še ta je na začasni svobodi, vsi drugi pa se sprehajajo pred nosom teh policij, ki tudi o tej zadevi ne dajo nobenega poročila. Samo da jim tudi ta zadeva ne bi tako smrdela, kakor jim smrdi tatvina, v katero je zapletena civilna policija sama.

„ZASKRBLJENOST" GEN. AIREYA ZA TRŽAŠKO TRANZITNO TRGOVINO

Resnica o dodelitvi 7000 kv. metrov tržaškega pristanišča za potrebe Jugoslavije

Gen. Airey pravi v svojem poročilu, da je zelo zaskrbljen zaradi trgovskega položaja Trsta, ki da je prekinjen zaradi «nove orientacije držav donavskega bazena». Kakšne vrste «zaskrbljenost», je to, nam najbolje povedo naslednji primer, ki je tudi v zvezi z eno izmed trditev poročila gen. Aireya:

Ze poveljnik jugoslovanske cone Tržaškega ozemlja polk. Lesko je v pogovoru, ki ga je imel s poročilu gen. Aireya z našim predstavnikom, poudaril kršitev dodatka mirovne pogodbe s strani angloameriške okupacijske vojaške uprave. Med te določbe spada tudi določba iz VIII. priloge mirovne pogodbe z Italijo člen 3, ki se nanaša na svobodno luko: jugoslovanska in italijanska vlada lahko zahtevata uporabo raznih delov področja svobodne luke. General Airey pa v svojem poročilu, ki se nanaša na tržaško pristanišče, zatrjuje, da je na omenjeni omenjene določbe in pojasnjuje med angloameriško VU ter jugoslovansko gospodarsko delegacijo v Trstu angloameriška VU ponuja jugoslovanski delegaciji uporabo za razne pristaniške dejavnosti v svobodni coni pristaniška skladišče v velikosti okrog 7000 kvadr. metrov.

Ko smo se hoteli prepričati o resničnosti in točnosti omenjenih trditev gen. Aireya, smo izvedeli, da je jugoslovanska gospodarska delegacija v teku meseca februarja t. l. zaprosila na temelju omenjene določbe mirovne pogodbe za najem skladišča v svrho začasnega vskladiščenja številnih paketov, ki jih iz Amerike pošiljajo v Jugoslavijo sorodniki in prijatelji jugoslovanskih državljanov in za druge potrebe trgovskega prometa. Angloameriška VU je bila v glavnem s tem sporazumna ter v pristanišču Sv. Andreja doznačila v ta namen hangar 72 v velikosti 7000 kvadr. metrov, ki pa je last Javnih skladišč.

Zaradi tega je bila omenjena prošnja poslana ravnateljstvu Javnih skladišč, ki se je z jugoslovansko delegacijo prvotno sporazumelo in zdelo se je, da je zadeva zaključena. Toda kar naenkrat je omenjeno ravnateljstvo izjavilo, da brez dovoljenja angloameriške VU tudi ono ne more ničesar. Na ta način je torej prvotno dovoljenje VU ostalo zgolj na papirju. Kakor torej vidimo, tudi zatrjevanja gen. Aireya o dodelitvi 7000 kvadr. metrov jugoslovanski delegaciji niso točna.

Generalova zaskrbljenost zaradi tranzitnega trgovskega prometa v tržaškem poištanišču je naravnost čudovita.

IŠČEJO SODELOVANJE ZSSR za rešitev nemškega vprašanja

Francija zahteva obnovitev pogajanj

PARIZ, 14. — Diskusija v francoski zbornici o londonskih sklepih je bila v soboto preložena na jutri, t. j. v torek. Politični opazovalci vidijo v tem koraku namen zbornice, da nudi Bidaultu priliko, da stopi še pred glasovanjem zbornice v stik z ameriškim zunanjim ministrom in doseže obnovitev pogajanj ter približa sklepe morebitne nove konference stališču Francije.

Francosko javno mnenje zahteva v glavnem spremembo londonskih sklepov glede lastništva porurskih rudnikov. Tega vprašanja londonsko poročilo sploh ne omenja. Manjka tudi vsaka beseda o socializaciji porurske industrije, t. j. o izročitvi podjetij delavskim sindikatom. V glavnem pa zahtevajo Francozi jamstvo za svojo varnost. Iz tega razloga naj bi skušal Bidault dobiti zagotovila v Washingtonu. V primeru spremembe vlade bi prišlo do imenovanja Bidaulta za izrednega poslanika v ZDA, kjer bi vodil tozadevna pogajanja za spremembo sklepov londonske konference.

O tem vprašanju piše londonski «Observer», da bo francoska vlada podvzela vse mogoče korake, da bi pridobila Sovjetsko zvezo za sodelovanje na novi konferenci, pri kateri naj bi vse štiri sile rešile nemško vprašanje sporazumno in preprečile s tem končno delitev Nemčije in Evrope. Imenovani list ve povedati, da je Bidault že zadnje mesece poskušal zbrati vse štiri zunanje ministre, kar pa ni bil predmet nove konference dogovor o ustanovitvi mednarodnega organizma, ki naj bi odločal o delitvi premoga, koksa in jekla, skupno z mednarodnim nadzorstvom Porurja.

Tudi «Sunday Times» komentira londonske sklepe in ugotavlja, da je tudi avstrijska vlada poslala sovjetski vladi noto, v kateri prosi za obnovitev pogajanj za sestavo mirovne pogodbe z Avstrijo.

V soboto in nedeljo so potrdili politični voditelji za to, da so zavzeli svoje stališče do francoske zunanje politike. Na zborovanju komunistične partije v Bourgesu je poslanec Billoux v svojem govoru kritiziral zunanjo politiko vlade glede londonskih sklepov in zahteval, da mora prevzeti komunistična partija vodstvo vlade, ker je mogoče rešiti Francijo samo z vlado demokratične zveze.

Delegati delavskih svetov vseh tovarn za letala so na zborovanju v Parizu zahtevali izvedbo petletke, popolno izkoriščanje industrije ter odpravo ameriške diktature v francoski letalski produkciji, ker uvažajo ZDA v veliki množini surovine, ki jih ima Francija sama dovolj.

Centralni komitet angleške komunistične partije je izdal proglas, v katerem poziva angleško delavstvo in ljudstvo, naj odklonita sklepe londonske konference glede Nemčije, ki so pravzaprav sklepi angleško-ameriške visoke finance. Hkrati poziva angleško delavstvo in prebivalstvo, naj se združita v svojih naporih s francoskim in nemškim ljudstvom, da dosežejo demokratično ureditev nemškega vprašanja v smislu načel potsdamskega dogovora in na podlagi sporazuma vseh štirih sil. Proglas poudarja, da ves načrt londonske konference odkriva vojne namene zaveznikov in kliče vse dogovore, ki so jih zavezniki sklenili po končani vojni, ter odkrito ukinja vsako sodelovanje med štirimi silami.

Brezposelnost narašča na Nizozemskem

HAAG, 14. — Tajnik nizozemske komunistične partije Paul de Groot je danes govoril na predvolivnem zborovanju v Haagu. Izjavil je, da je Nizozemska še vedno v težkem položaju in da stalno nazaduje v gospodarstvu. Delovno ljudstvo ne zasluži dovolj za vzdrževanje družine in brezposelnost narašča. De Groot je ostro obsodil nadaljevanje vojne v Indoneziji, kjer hoče nizozemska reakcija udušiti republiko in uničiti težnjo indonezijskega ljudstva po svobodi.

«Zahtevamo — je zaključil de Groot — da se preneha z indonezijsko avanturo. Zahtevamo, da se umaknejo naše čete iz Indonezije».

Ogromni dobički angleških delniških družb

LONDON, 14. — Na zborovanju v Manchestru je komunistični poslanec Pollitt zavzel stališče glede socialnega položaja delavstva in izjavil, da imajo delavci polno pravico, da zahtevajo zvišanje mezd, zlasti delavci v mehaniški industriji, ki imajo že od aprila 1946 iste mezde, čeprav so se njihovi izdatki povečali že za 14.5%, dobički delodajalcev pa so zrastli v ogromne vsote. Pollitt je navedel, da je samo 9 tovarniških obratov za stroje izkazalo lani 30.5 milijonov šterlingov dobička.

V zvezi s tem govorom piše «Labour Research», da so se v prvih treh mesecih dobički delniških družb zvišali v primeru z letom 1945 za 150%. Pet tovarn za čoban je lani in letos spravilo 39 milijonov 400 tisoč šterlingov dobička, leta 1946-1947 pa 28 milijonov 400 tisoč šterlingov. Tri ladjedelniška podjetja so dvignila svoje dobičke na 81 milijonov šterlingov od lanskih 79 milijonov, angleške pivovarne pa so povečale leta 1946-1948 v primeru z letom 1937-38 svoj dobiček za 81%.

Temu nasprotno angleško delavstvo trpi pomanjkanje in ministrstvo za gorivo pripravlja stroge ukrepe za znižanje potrošnje električnega toka in plina v zasebnih stanovanjih.

V londonskem pristanišču je stopilo v stavko 800 pristaniških delavcev in sicer v protest zaradi nekih disciplinskih obsodb, izrečenih proti njihovim tovarišem.

Neredi v Tripolisu

TRIPOLIS, 14. — V Tripolisu so proglasili izredno stanje zaradi neredov, ki so nastali v soboto. Med neredi je policija streljala in pri tem so bili ubiti trije Arabci in 11 Židov. Včeraj so se neredi nadaljevali. Po mestu krožijo oklepni avtomobili. Danes so zaradi novih incidentov izgubili življenje 3 Židje in 4 Arabci.

Vojaška uprava poroča, da so neredi nastali zaradi prepira med dvema Arabcema in enim Židom. Prišlo je do pretepov in požigov.

Komunisti v večini pri sindikalnih volitvah v Italiji

RIM, 14. — Po vsej Italiji so v teku sindikalne volitve za kongrese kategorij ali pa pokrajin.

Med zidarji v Firencah so komunisti dobili 89% glasov, demokristjani pa 2,2%. Na sindikalnih volitvah uslužbencev cestnih železnic v Cosenzi so komunisti dobili 82% glasov, demokristjani pa 3%.

Izidi volitev uslužbencev cestnih železnic v Neaplju kažejo, da so komunisti dobili 15 mest od 20, na volitvah pri cestnih železnicah so komunisti dobili 17 mest od 26; med železničarji so socialisti in komunisti dobili skupno 72% glasov, demokristjani pa 16%. 732 plinskih delavcev istega mesta je volilo za socialiste in komuniste in 78 za demokristjane.

Premirje v Palestini je v korist Arabcem

TEL AVIV, 14. — Sedanje dogodke v Palestini komentira moskovska «Krasnaja zvezda» v tem smislu, da so imele arabske države nalogo uničiti že v zarodku novo židovsko državo, kar pa se ni posrečilo niti njim niti njihovim zaščitnikom. List poudarja, da so se židovske čete trdovratno upirale nasprotnikom in da so popustile le na nekaterih sektorjih, kakor na meji proti Egiptu. Nasprotno pa so morali Arabci zapustiti mesta Haifo, Akri in Tiberio, ki so v židovskih rokah. Po mnenju lista je sedanje premirje v večjo korist Arabcem kot Židom, ker je laže nadzirati ozek pas morske obale, kakor pa neobljudena puščavska ozemlja, kjer prejemajo Arabci se danes kolikor hočejo orožja.

Po zadnjih vesteh je v Haifi ustavila obratovanje iraška petrolejska družba, ki je producirala lani 4 milijone ton petroleja. Vlada Izraela se je zaradi tega ukrepa pritožila v Londonu, ki hoče na ta način onemogočiti vojski Izraela preskrbo z gorivom.

Novi veliki uspehi kitajske ljudske vojske

NANKING, 14. — V zadnjih petih mesecih je kitajska osvobodilna vojska osvobodila obširno ozemlje v severnozapadnem Hupeju. Pri tem je bilo izločenih iz boja 10.000 kuomintangovih vojakov. V Nankingu uradno javljajo, da je osvobodilna vojska nocoj pretrgala železniško progo Peking-Tientsin na 12 točkah. Isto tako javljajo, da je morala kuomintangova posadka po 24-urnem boju izprazniti kraj Fengjung, ki so ga zavzele edinice demokratične vojske.

Osvobodilna vojska je osvobodila skoraj vso pokrajino Jehol v južnozapadni Mandžuriji izvzemši prestolnico Cengteh. To je še zadnje veliko mesto, ki ga ima v rokah kuomintangova vojska. Ker je osvobodilna vojska zavzela vsa ostala mesta, je Cengteh povsem izoliran.

V pokrajini Santung je osvobodilna vojska sprožila mogočno ofenzivo proti železnici Tientsin-Nanking.

ITALIJANSKI DELAVCI branijo sindikalno enotnost

Ustanovitev "alianse„ sovpada s Harrimanovim prihodom v Rim-Vatikan središče za vežbanje saboterjev in vohunov

(Od našega posebnega dopisnika)

RIM, 14. — Središče današnjih dogodkov so še vedno spletke krščanske demokracije in strank «tretje sile», da bi razbile sindikalno enotnost. Važno izjavo je danes podal demokristjan Rapelli, ki je že v soboto priznal, da «sindikalna aliansa», ki so jo ustvarili demokristjani, saragatovci in republikanci, ni sindikalna, pač pa politična. Nocoj je Rapelli to ponovil. Pripomnil je, da so do tega skušali priti že v decembru, ko so mislili v podjetjih ustanoviti odbore delavcev, ki naj bi delali na tem, da bi tako dali videz, da je pobuda prišla od delavcev. Toda delavci niso hoteli o tem nič slišati in pogajanja so se prekinila. Ta pogajanja so se pozneje obnovila, ko so predstavniki, ki so se predvčerajšnjim sestali, šli v London na Marshallovo konferenco. Jasno, da ni mogoče drugače nego opozoriti na dejstvo, da je prišlo do ustanovitve te «alianse», ravno ko je v Rim prišel Harriman, ki bi si želel, da delavci prenehajo z borbo proti odpustom, ki so posledica izvajanja Marshallovega načrta. Vendar pa so pobudniki «alianse» naleteli na velik odpor celo v svojih strankah. Tajnik FIOM Roveda je nocoj izjavil, da demokristjani, ki so pri volitvah 18. aprila uspeli, se sedaj ne morejo pomiriti, da najbolj aktivni in produktivni del države to je tisti, ki je prispeval k osvoboditvi, ni na njihovi strani, pač pa je celo proti njim Delavci — je zaključil Roveda — branijo sindikalno enotnost kakor do sedaj in se pripravljajo na bitko, ki jo je Splošna konfederacija dela stavila na dnevni red za zaščito delavskih pravic.

V Turinu je avtomobilsko podjetje «Lancia» znižalo delovni urnik zaradi pomanjkanja dela. Danes je policija branila delavcem prihod na delo, ker so ti hoteli kljub temu na delo. Delavska zbornica je in solidarnosti proglasila enourno stavko. Položaj je zelo napet.

Važne izjave je danes podal na Kapplerjevem procesu policijski inšpektor Dosi, ki je kot priča izjavil, da je odkril načrt, na podlagi katerega je Vatikan s pomočjo nekega patra Michelija (sedaj na razpolago Anglo-američanov) kupil v Monteverde Nuovo (blizu Rima) vilo, kjer bi se imeli sestati SS-ovski saboterji in vohuni po prihodu zaveznikov. Pri tem si ne moremo kaj, da ne spomnimo na delovanje vatikanskih krogov, ki vežbajo saboterje in vohune, da jih potem pošiljajo v države nove demokracije, da tam vršijo teroristična dejanja.

E. MILIČ

FESTIVAL NA KATINARI

Narodna noša - naš ponos

Navzočnost Italijanov pri tej prireditvi je dokaz, da lahko obstaja bratstvo in prijateljstvo med dvema narodoma ter da je možen nemoten razvoj slovenske in italijanske kulture na Tržaškem ozemlju

Na zelenem travniku na Melari na Katinari je prišlo v nedeljo popoldne z vseh krajev tržaškega mesta in njegove okolice veliko število Slovencev in Italijanov, da bi občudovali slovenske tržaške narodne noše.

S skrbjo so se Tržačani ozirali na temne oblake, ki so vse bolj zastirali še poprej jasno nebo ter obetali veliko nevihto. Pa vendar je ljubezen do slovenske narodne tradicije in zlasti do narodnih noš premagala bojazen; uspeh prireditve je dokazal, kako visoka je zavest našega ljudstva, ki zna kljubovati tudi naporom, če gre za to, da manifestira svojo narodno ter politično in kulturno zavest.

Spored prireditve je otvoril predsednik prosvetnega društva Lonjer tov. Piščanc, ki je v kratkem nagovoru pozdravil vse navzoče ter orisal velik pomen, ki ga imajo slovenske narodne noše za slovenski življ na Tržaškem ozemlju. Ob koncu je spregovoril nekaj besed tudi v italijanščini ter se zahvalil tudi Italijanom, ki vidijo v lepem razvoju slovenske kulture dokaz možnosti obojestranskega razvoja kultur tukaj živečih narodov. Poudaril je, da pomeni navzočnost Italijanov na festivalu slovenskih narodnih noš znak, da lahko obstaja bratstvo in prijateljstvo med obema narodoma.

Nato je tov. dr. Hlavaty pozdravil vse navzoče v imenu SHPZ ter poudaril nedemokratično postopanje vojaške okupacijske uprave do kulturnega izživljanja Slovencev.

V imenu tajništva OF je spregovoril tov. dr. Jože Dekleva, ki je izjavil, da se moramo boriti za to, da bo slovenski življ dobil svoje pravice, ki mu po vseh pravicah pripadajo. Omenil je tudi izjavo gen. Aireya, v kateri izraža dvom o potrebi slovenskih šol na Tržaškem ozemlju, češ da govorijo tudi vsi Slovenci italijanski. Toda slovenski narod bo znal preprečiti, da bi postal ta dvom gen. Aireya resnica.

Govoril je še prof. Ferlan, ki je prinesel pozdrave v imenu centra za italijansko kulturo in v imenu glavnega odbora SIAU ter je s svojimi vzpodbudnimi besedami zelo navdušil vse navzoče, ki so z odobravanjem spremljali njegovo izjavo, da bodo italijanske demokratične množice podprle borbo Slovencev za njihove pravice, katere jim «demokratični» zavezniki na vsakem koraku kratijo.

Spored, ki je sledil govorom je bil zelo pester. Recitacije, pevski zbori iz Lonjerja in Sv. Ivana pod vodstvom tov. Venturinija ter zlasti zadnji prizor, ki so ga izvajali člani Slovenskega narodnega gledališča s sodelovanjem mestnega odbora ASIZZ, je tako navdušil vse gledalce, da je postala ta prireditev res manifestacija bratstva in prijateljstva. Vsakdo, ki je prisostvoval tej prireditvi je imel občutek, kot bi se povrnil za nekaj stoletij nazaj, ko so naše babice in stari očetje hodili po tej zemlji v svojih narodnih nošah, ki so jih nosili z velikim veseljem in ponosom ter živeli v bratskem sožitju z vsemi. Kako zna ceniti naše ljudstvo svoj največji zaklad — narodno nošo, nam je jasno izpričal primer, ko je neka stara ženica izjavila: «Želela bi, da bi me pokopali v tisti noši, s katero sem se združila v zakon s svojim rajnkim možem. Kaj bi mi vendar rekel, če bi me videl brez nje!»

Prav posebno pozornost pa so vzbujale moške narodne noše, ki so dajale celotni sliki pestrost in pričale o tem, kako živahen in gibčen je temperament slovenskega ljudstva. Ob zvokih domače godbe so se vrteli stari in mladi plesalci in rekli bi skoraj, da je bilo več starih kot mladih plesalcev, katerim je nedeljska zabava vzbudila spomine na njihova mlada leta.

Ves travnik je bil poln ljudi, ki so se v skupinah razgovarjali, prepevali ter se šalili. Vsakdo se je rad ustavil ob skupini mladincev, ki so v krogu sedeč prepevali hrvatske in srbske partizanske pesmi. Med vso to množico pa so se ponosno sprehajale stare ženice, mlada dekleta in celo prav majhni otroci, oblečeni v narodne noše. Vsem je sijalo iz oči veselje, da se zopet doživeli tako lep praznik. Prav gotovo bo ostal vsem v lepem spominu ta festival slovenskih narodnih noš.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Za naše partizane „ni" prostorov za njihov kongres

Pisali smo že, da pripravlja Zveza primorskih partizanov veliko partizansko zborovanje, ki bi moralo biti zadnje dni tega meseca in sicer 26. in 27. t. m.

Zastopstvo partizanov je zato šlo včeraj k upravniku Javnih skladišč, da ga prosi za dvorano pomorske postaje. Odgovor ravnatelja Bernardija je bil negativen; izgovarjal se je, da je dvorana že zasedena. 20. t. m. imajo namreč v prostorih pomorske postaje neko prireditev begunci z Reke, dočim so za 26. in 27. t. m. dobili prostore «ta beli» od Slovenske demokratske zveze, ki bodo imeli svoj kongres.

Ni prvič, da so partizani dobili negativen odgovor, kadar so kaj prosili pri tukajšnjih vladajočih krogih. Že letos pomladi so prosili prostore za svoje zborovanje, predlagali so vse mogoče dvorane in prostore, toda vsak odgovor je bil negativen. Za pust je n. pr. Lega dobila gledališče Verdi za svoje pustne zabave; vse druge fašistične in njim podobne organizacije dobijo prostore, samo Zveza primorskih partizanov ne. Gospod Bernardi in njemu podobni so najbrže sedaj pozabili, da se morajo prav partizanom in aktivistom zahvaliti, ako so prostori tržaške pomorske postaje še pokoncu. Saj so le ti borci preprečili Nemcem, da bi pri svojem umiku razrušili pomorsko postajo. Zato je pač danes tako postopanje proti včerajšnjim borcem za svobodo.

Kopališče pri Sv. Nikolaju izročeno svojemu namenu

Vroče in sončno jutro 13. junija je privabilo na senčno obalo obnovljenega kopališča pri sv. Nikolaju v Ankaranu veliko množico ljudstva iz Trsta in okrožja.

Dobrih osem let že ni bilo tu toliko ljudstva. Prihajali so s parniki, barkami, avtobusi in kolesi. Obrežje je že zgodaj zjutraj oživelo, gruče in skupine so posedale v sencah visokih topolov, oglasila se je pesem in harmonika, med katere se je vpletal glas zvočnika, ki je naznanjal otvoritev in igral od časa do časa poskočne valčke. Vsi kopalci in kopalke so komaj čakali, kdaj se bodo lahko vrgli v objem gorkim morskim valovom.

Navsezgodaj se je vršila spominska slavnost za mladincem, ki je bil žrtev eksplozije mine, ki je ostala skrita še iz časov borbe. Takoj nato je bila izvešena na visok drog velika zastava To-ja. Ta zastava je bila vidna celo iz Kopra.

Ob prihodu parnika iz Trsta je bilo že vse pripravljeno, za slovesen sprejem. Vse osebje kopališča in že prej prispeli kopalci so pričakovali na obrežju.

Na ukaz nemškega poveljstva so delavci TODT uničili vse kopališke naprave, in podrli celo most za izkrcavanje. Ostala je gola pusčava, ki ni imela niti od daleč več podobe kopališča.

V komaj dveh mesecih so delavci obnovili kopališče in ga opremili z vsem potrebnim. Kopališče lahko sprejme skoro 2000 oseb. Ob obrežju je postavljenih 40 manjših hišic, ki imajo vsaka po osem kabin. Poleg teh sta postavljeni še dve baraki, ki lahko sprejmeta po 200 oseb vsaka. Čez 1.500 oseb je bilo tu že dopoldne, popoldne pa so se pridružile še večje gruče iz Kopra in okrožja.

Ob štirih je močan dež pregnal veselo in razigrano množico v kabine in pod veliko verando restavracije. Le kake pol ure so se natakarji malo v šalah jezili, ker je bilo gostov le prenatlačeno povsod, nato pa so se ponovno pomirili, ker je znova posijalo sonce.

Ni manjkalo ne pijače in ne jedače. Nekateri, ki so prišli iz Trsta, skoro niso verjeli: saj je tu kot nekdaj, so dejali. Nekdo je omenil, da manjkako po kabinah zrcala in na mostičkih vrvice, da ne zdrsneš in se poškoduješ. Prav gotovo bo vodstvo gledalo, da tudi tega ne bo manjkalo, posebno pa zrcal ker ve, kako rade se sirene prej kot zapustijo kabino malo pogledajo, če so za med svet... pardon za morje.

Vsi obiskovalci so bili presenečeni nad postrežbo. Poleg vsega drugega še nad cigaretami vseh vrst, ki so bile naravnost užitek za kadilce.

KOLEDAR

Torek 15. junija
Vida
Sonce vzhaja ob 4.11, zahaja ob 19.57. Dolžina dneva 15.46.
Luna vzhaja ob 13.23, zahaja ob 0.51.
Jutri 16. junija
Beno, Bodin

Spominski dnevi

1867 se je rodil Ivan Grohar, slovenski slikar. Umrl je 19. IV. 1911.
1942 je bila na Hrvatskem osnovana I. brigada NOV in POH.

PRESKRBA

Konec razdeljevanj. Danes 15. t. m. se bo končala delitev riža za vse skupine potrošnikov, ki se je začela 1. t. m., ter belih testenin za delavce zaposlene pri težkih ali najtežjih delih pri vojaških edinicah, ki se je začela 7. maja.

Prodaja zmrznjenega argentinskega mesa brez kosti se nadaljuje po 480 lir za prednje dele in po 560 lir za kg za zadnje dele v sledečih mesnicah, oziroma trgovinah: Delavske zadruge v Istrski ul. 20, Menegoni Dante v ul. Sv. Marka 24, Spanger Attilio v Barkovljah 22, Piščanec Franc v ul. Udine 18, Tola Roman v ul. Settefontane 11 ter pri Polaku Oskarju v ul. Macchiavelli 17.

Dvig nakazil: V teku današnjega dne naj vsi trgovci na drobno dvignejo nakazila za sladkor na mestnem prehranjevalnem uradu. Isto naj store načelniki prehranjevalnih uradov na podeželju.

Dodatne živilske nakaznice za težke delavce: Ker je delitev dodatnih živilskih nakaznic za težke in najtežje delavce končana, naj oni upravičenci, ki nakaznic nisem dobili na dom, takoj pridejo na mestni prehranjevalni urad v ulici Procureria št. 1-I. nadstr. soba št. 50, kjer jih bodo dobili. Osebe, ki bodo prišle po nakaznice, naj prinesó s seboj sedanjo redno živilsko nakaznico in osebno izkaznico upravičenca. Do 25. t. m. pa morajo upravičenci vpisati (prenotirati) dodatne nakaznice pri svojih trgovcih.

PROSVETNA DRUŠTVA

*Prosvetno društvo v Skedn*javlja, da bo prva skupna pevska vaja danes 15. t. m. ob 20.45 v Domu kulture.

Prosvetno društvo v Skedn, javlja, da bo tretji občni zbor v pon nedeljek 21. t. m. ob 20.30 v Domu kulture.

Pripravljalni odbor slovenskega prosvetnega društva pri Sv. Vidu javlja, da bo prireditev, ki bi morala biti v četrtek 10. t. m., drugi četrtek 17. t. m. ob 20.30.

V dvorani P. D. Skamperle bo v jutri 16. t. m. ob 20.30 velik lirični koncert v organizaciji Centra za ljudsko prosveto.

Prosvetno društvo «S. Gregorčič» v Gornji Škorkliji javlja, da bo jutri 16. junija ob 21 predavanje. Vabljeni vsi člani in Slovenci iz Gornje Škorklje.

Prosvetno društvo «S. Gregorčič» na Škorkliji priredi jutri 16. t. m. v društvenih prostorih članski sestanek s pestrim sporedom. Slovenci, udeležite se ga polnoštevilno.

Prosvetno društvo «Vojka Šmuc» vabi svoje članstvo na občajni sestanek s predavanjem, ki bo nocoj v društvenih prostorih VOM št. 2 ob 21 uri.

RAZNO

Razdeljevanje birovega drožja. Drožje bodo delili. Domjo v torek od 101-140, Padriče v sredo od 141-191. Gropada v četrtek od 191-270, Gec v petek od 1-29. Piščanci in Boršt v soboto od 30-65. V nedeljo pa Prosek in Bazovica.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za Rdeči križ darujejo svatje 1000 lir ob birmi Sedevčičeve Lenore iz Lovca.

*Za politične preganjance so da*rovali sledeči trgovci z Opčin: Sosič Karel 1000 lir, Vatta Rudolf 500, Bolk Mario 500, Hrovatin Jožef 500 in Sosič Karel 500 lir.

IZLETI

Planinsko društvo iz Trsta poziva svoje člane, da se udeleži pogreba v kraški jami ponesrečenega planinca, člana CAT-a, ki je danes 15. junija ob 16. iz mrtvašnice glavne bolnice, da izkažejo zadnjo čast padlemu planincu.

KINO

KINO OB MORJU. 16.00: «Njen trinajsti».
ROSSETTI. 16.00: «Zmajev rod» Katherine Hepburn, W. Huston.
FENICE. 16.30: «Grand hotel Astoria», Ginger Rogers, Lana Turner.
SUPERCINEMA. 15.30: «Buffalo Bill», O' Hara, Linda Darnell.
FILODRAMMATICO. 16.00: «Pismo z menoj», F. Astaire, E. Powell.
MASSIMO. 16.00: «Slavna pustolovščina», Gary Cooper.
ALABARDA. 16.00: «Gospa Miniver», G. Garson, W. Pidgeon.
ARMONIA. 15.30: «Karneval ljubljenja», C. Boyer, B. Stanwyck.
IDEALE. 16.30: «Smrtno posojilo», Dick Powell.
NOVO CINE. 16.00: «Izdaja morja», Edward G. Robinson, Victor Mc. Laglen.
GARIBALDI. 16.00: «V Brooklynu je raslo drevo», Dorothy Mc Guire in James Dunn.
IMPERO. 16.00: «Krila, ki se vrnejo», L. Olivier, V. Hobson.
ITALIA. 16.00: «Ninočka», Greta Garbo in M. Douglas.
VIALE. 16.00: «Nevihta nad Parizom», G. Cervi in V. Cortese.
KINO V LJUDSKEM VRTU. 21.30: «Velika iluzija», Jean Gabin, Erik Stroheim.

Radijski spored

TRST II (m 203.6, Kc 1474)
v torek 15. junija

7.30. Koledar. 7.35. Jutranja glasba. 7.45. Napoved časa in poročila. 11.30. Reproducirana glasba. 12. Novi svet. 12.10. Srbske in hrvatske pesmi. 12.45. Napoved časa in poročila. 13.00. Lahka glasba. 13.30. Slavni solisti. 14.00. Dnevni pregled tiska. 14.15. Pestra glasba. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Naša vas. 18.15. Komorna dela preslavnih skladateljev. 18.45. Pevski koncert basista Milana Pertota. 19.00. Angleščina po radiu. 19.15. Lahka glasba. 19.45. Napoved časa in poročila. 20.00. Operne uverture. 20.30. Iz domače knjižne police. 20.45. Pojejo «Fantje s Krasa». 21.00. Slušna igra: O Neil' - «Christie» izvajajo člani narodnega gledališča za Tržaško ozemlje. 22.30. Plesna glasba. 23.15. Napoved časa in poročila. 23.30. Citanje sporeda. 23.35. Polnočna glasba.

Odg. urednik STANISLAV RENKO
Tisk Stabilimento Tip. Tr...

MALI OGLASI

BILJARD gostilniški prodam. Ogleda telefon 69-91.

STANOVANJE VRATARJA z mesečnim vrtom menjam z dvosobnim stanovanjem. Viale Sonnino 69.

HISICO v okolici Trsta kupim. Naslov pri upravi lista.

POZOR! REDKA PRILIKA
Zaradi odhoda prodam kompletno
zakonsko spalnico
z vzmetmi in žimnicami za 68.000 lir, samsko spalnico za 38.000 lir, žimnice z vzmetmi, štirideleno omaro. Kuhinjo z marmorji za 45.000 lir. Šivalni stroj Singer, moderne preproge, štedilnik, motorno kolo, preproge in radij. aparat za 15.000 lir.
TRST - Raffaele Sanzio 20.

Športna in ljudska manifestacija v Miljah v znaku bratstva in enotnosti

V nedeljo je vladalo v Miljah prav posebno praznično razpoloženje. Že v zgodnjih jutranjih urah so prihajale iz vseh bližnjih vasi skupine mladincev, mož in žena, ki so hitele v Milje, da bi prisostvovale pričetku velike športne in ljudske manifestacije. Vse demokratično prebivalstvo Milj je bilo na ulicah. Povsod veseli obrazi in prepevanje. Celo okrog 2000 Tržačanov je prišlo v Milje, da bi prispevalo k uspehu te manifestacije.

V dopoldanskih urah je bila športna manifestacija, katero jo otvorila kolesarska dirka, nakar je takoj sledila športna parada po miljskih ulicah, na čelu katere je bilo 15 motociklistov kulturnega krožka «Aquile». Ob navdušenem ploskanju številnega občinstva so sledile motociklistom godba krožka «Krevatin», tržaška zastava, telovadci in telovadke raznih okrajnih krožkov, pionirji in pa mladinci in mladinke, oblečeni v raznobarvnih narodnih nošah. V povorki je bilo okrog 700 telovadcev, ki so ob primernem spremljanju godbe izvajali telovadne vaje, katere so prav gotovo navdušile vsakega gledalca. Prav posebno pohvale so si zaslužili mladinci vasi Jelarjev, Plavij in Cerejev. Več kot 3000 oseb je prisostvovalo telovadnemu nastopu; ob koncu sporeda so vsi navdušeni pozdravljali povorko telovadcev in telovadk, ki so se zopet vračali v mesto.

Ne smemo pozabiti demokratičnih miljskih žen, ki so pripravile kosilo za 200 pionirjev ter tako ponovno dokazale svojo požrtvovalnost in predanost.

Popoldne pa se je vršila na vrtu kina Evrope velika ljudska zabava, katere se je udeležilo tudi veliko število Tržačanov. Ves prostor je bil prekrasno okrašen s slovenskimi in italijanskimi zastavami; velika peterokraka zvezda pa je visela nad vhodom. Razvila se je prisrčna zabava; igrali sta godbi krožkov «Frausin» in «Crevatin», peli pa so kori iz Plavij in Campor. Proti večeru je vsem navzočim spregovoril tov. Gasperini, ki je poudaril velik pomen te manifestacije, ki je ponovno dokazala, da je naše ljudstvo trdno odločeno nadaljevati skupno borbo za mir in pravico do dela. V slovenščini je govoril tov. Viola, nakar je spregovoril še nekaj besed partizan tov. Slavec.

Po končanih govorih se je zabava nadaljevala.

Množični sestanki partizanov

V tem in prihodnjem tednu bodo v raznih krožkih zborovanja partizanov, kjer se bo razpravljalo o vprašanju prihodnjega velikega zborovanja partizanov Tržaškega ozemlja.

Množični sestanki partizanov bodo v sredo, 16. junija ob 20.30 v prosvetnem društvu «Vojke Šmuc» v VOM št. 2, v četrtek 17. 6. ob 20.30 bo zborovanje v krožku tiskarjev, ul. Trento 2-II. in ob 21 v krožku «Tomažič». Za nadaljnja zborovanja bomo naknadno javili. Vabljeno je vse ljudstvo posameznih delov mesta, da se teh zborovanj udeleži, kajti vprašanje partizanov je vprašanje vsega ljudstva.

IZ IZJAVE O PRAVICAH DELOVNE MLADINE

Kongres je sklenil, da začne široko gibanje vseh mladih delavcev in delavk na čelu z «odborom kongresa delovne mladine», da se ukrene vse potrebno za uresničenje načel, ki jih vsebuje ta izjava, ter da se rešijo vsa posamezna vprašanja.

POZIVA

vse mlade delavke Tržaškega ozemlja obeh narodnosti, ki pripadajo kateri koli organizaciji, ne glede na njihovo politično ali versko prepričanje, da se združijo ter s svojo odločno in enotno dejavnostjo uresničijo sklepe kongresa, v katerih se zrcalijo osnovni interesi, skupni vsej delovni mladini.

Živela združitev vseh mladih delavk in delavcev v borbi za mir in delo!

Podlegel je lahkim poškodbam

V soboto ponoči so pripeljali v bolnišnico 69-letnega slugo Saina Ivana iz ulice Vasari 3 zaradi telesnih poškodb, ki mu je povzročili neznani kolesar, ki se vanj zaletel v ulici Toti. Ker poškodbe na prvi videz niso bile resnega značaja, so mislili, da se bo mož zmazal v 6 dneh. Zato ga niso niti sprejeli v bolnišnico.

Toda poškodovancu ni šlo prav nič na bolje. Nasprotno, v nedeljo zvečer so ga morali prepeljati v bolnišnico, na kirurški oddelek. Včeraj ob 15.30 popoldne pa je mož podlegel poškodbam.

Delo žeparjev

S kopalno sezono se je začelo delo tudi za poklicne žeparje. V nedeljo popoldne je se je šla Lilla Corsari kopat v Cedas. Medtem ko se je močila v hladnih valovih, so ji neznanci v kopališču odpihali zlato uro.

Se večjo smolo pa je imel Pasco Robert. Medtem ko se je vozil v trolejbusu «L» in ker najbrže ni preveč pazil na svoje žepe, so mu neznani žeparji odnesli listnico s 25 bankovci po 1000 lir. Policija je sicer pregledala ves trolejbus, toda zaman, po listnici ni bilo ne duha ne sluha. Preiskava se nadaljuje.

Slovenska birma v Gorici

V nedeljo 13. t. m. popoldne je bila v cerkvi sv. Ignacija birma za slovenske otroke. Birmanci, vsega skupaj okoli šestdeset deklic in dečkov, so bili večji del iz same Gorice, mnogi tudi iz okolice. Verske obrede je opravljala poleg goriškega nadškofa slovenska duhovščina. Birmanci, botri in vsi, ki so prisostvovali slovenski birmi, so se počutili enkrat toliko kakor doma. Prijetno je bilo slišati slovenske molitve in slovensko petje. Naša lepa beseda je čisto zvenela, ne da bi se z njo mešali italijanski ali latinski verzi. Na koru je pel mešani pevski zbor pod vodstvom Emila Komela. Ob koncu obreda je nadškof nagovoril naše birmance v slovenščini.

Vse se je začelo ob lepem sončnem vremenu, le škoda, da je potem prišla ploha z nevihto ravno ko so birmanci in botri zapuščali cerkev. Žal so se morali mnogi odpovedati običajnemu sprehodu, ...

V TREBČAH PONOVNO „OROŽNE VAJE"

Kdo bo tu napravil red in kdo je za to odgovoren

Že večkrat smo pisali o škodi, ki jo naš kmet prenaša na račun okupacijskih čet. Pisali smo o škodi, ki so jo povzročili z gradnjo strateške ceste, o škodi, ki so jo napravili angloameriški vojaki pri «pomladanskih vojaških vajah», ko so porušili zidove, napravili ceste, kjer ceste nikoli ni bilo; pisali smo o škodi, za katero naši kmetje še danes čakajo na povračilo.

Toda kaže, da odgovorni organi v Trstu, celo tisti, ki odmerjajo stalno večje davke ravno našim kmetom, nikakor nočejo uvideti krivic, ki se dnevno dogajajo kmetom naših okoliških vasi.

Zadnje dni in posebno v soboto, nedeljo in včeraj so v okolici Trebč imeli angloameriški vojaki ponovno vaje. Z glavne ceste so s tanki zavili po ozkih stranskih poljskih cestah, razrušili zidove in nato ob cesti krenili neposredno na travnike.

Še so ponekod vidne «poti» in razrvani travniki od zadnjih «osočnih vaj», dočim so posledice novega divjanja strahotne. Od kraja, kjer mu domačini pravijo Pod črni kamen vse čez Krase in dalje preko Uščove proti Banem se vije široka «nova cesta» po travnikih, koder so zadnje dni vozili angloameriški tanki ter rušili zidove, razrvali zemljo, razkopali travnike, da o travi niti ne govorimo, kajti na štiri in več metrov širokem in več sto metrov dolgem pasu ni niti sledu zelenja.

Najbolj prizadet je gotovo Milkovič Matija, kateremu so razrvali, tik pred košnjo, preko sto metrov dolg in štiri in tudi več metrov širok pas travnika. Škodo trpi tudi Kralj Jožef iz Trebč 169, Kralj Antonija iz Trebč 110, Kralj Alojzija iz št. 14 ter mnogi drugi.

Dočim po drugih travnikih kosijo in spravljajo seno, z ogorčenjem gledajo kmetje na tisti del svoje zemlje, kjer so jim tanki uničili travo in travnik.

Poznanimeli smo se pri kmetih, kaj so ukrenili zaradi tega, toda z ogorčenjem odgovarjajo kmetje, da so se obrnili celo na civilno policijo, naj bi intervenirala, odgovor so dobili, da se z vojsko ničesar ne da opraviti in da se v to ne marajo spuščati.

Kmetje trdijo, da to ni edini primer in da okupacijska vojska na vse mogoče načine škoduje kmetom. Pasejo konje, s konji jahajo kar preko polj, vojaki gredo kar čez njive posejane z žitom itd. itd. Neki tovariš je celo omenil primer, ki se je dogodil pred kratkim, ko so prišli vojaki in začeli nakladati na tovorni avtomobil zemljo z njive, ki je bila posajena s krompirjem in pri tem so nakladali vse skupaj zemljo in krompir.

Pred nekaj dnevi so s kmetijskega urada vojaške uprave poročali, kako skrbijo za zboljšanje in pomnožitev živinoreje, danes pa njihovi tanki uničujejo pašnike in travnike. Milijone troši jo za «izboljšanje» zemlje, na drugi strani pa kmetu uničujejo zemljo ter mu istočasno z davki onemogočajo, da bi si opomogel. Ljudje se sprašujejo, kje je tukaj zdrava pamet.

Toda potrpežljivost je že dosegla svoj vrhunec in kmetje nikakor ne nameravajo več dopuščati, da bi delali z njimi kakor je kdo navajen delati v kolonijah.

Dveurna stavka v tovarni OMMSA

Včeraj popoldne je bilo v tovarni OMMSA precej živo. Tistim gospodom, ki jim resnica nikakor ne prija, so se malo razjezili, ker je bil v tovarni nalepljen lepak, ki ponazoruje «ogromno množico ljudi», kakor je objavila «Voce libera», ter sliko dejanskega škandalozno majhnega obiska prvomajske proslave Delavske zbornice na Velikem trgu. Ta dokaz, dokumentiran s fotografijami, gotovo ni šel v račun nekemu pripadniku Delavske zbornice, ki je lepak strgal.

Ko so delavci to opazili, so zahtevali, da se delavec umakne iz tovarne in so napovedali stavko. Tovarniški odbor je šel takoj k direktorju, toda direktor je vzel v zaščito tega zaslepljenca, ki mu niti dokazi resnice in dejanskega stanja ne morejo odpreti oči. Razgovori pri direktorju so se nadaljevali vse do 16, ko so sirene zapiskale in do tedaj ni prišlo še do sporazuma.

Odločnost delavcev, ki ne trpijo okoli sebe elementov, ki vede ali nevede škodujejo vsemu delavskemu kolektivu tovarn, dokazuje tudi upravi tovarne, da njena zaščita nasproti posameznim klečeplazcem ne more uspeti. Podrobneje bomo o tem pisali še jutri.

Prva seja odbora kongresa delovne mladine

V nedeljo 13. t. m. je bila prva konferenca odbora kongresa delovne mladine. Na dnevnem redu je bilo razpravljanje o raznih problemih in še prav posebno pregled bodočega dela, ki ga bo moral izvršiti odbor, nakar je sledilo poročilo o poteku samega kongresa.

Eden izmed članov odbora je podal širok pregled o pripravah in poteku kongresa ter poudaril uspehe in napake, ki jih je mladina pri tem delu naredila. Prav posebno pa je še poudaril navdušenje tisočev in tisočev mladih delavcev, ki so na raznih zborovanjih in konferencah dokazali, da razumejo pomen tega kongresa in da so pripravljani odločno boriti se za dosego svojih pravic. Velik odziv so pri mladini doživele priprave za mladinsko razstavo. Sicer je bila ob otvoritvi kongresa otvorjena samo delna razstava, vendar je že ta pokazala tehnične in umetniške sposobnosti naše delovne mladine. Prav gotovo bo pokazala mladinske razstava, ki se bo vršila verjetno junija, še bolj nazorno vse sposobnosti, ki jih ima naša delovna mladina. Ko je govornik podal kratek pregled o veliki ljubezni in simpatiji, ki jo je izkazalo tržaško ljudstvo delovni mladini ob njenem kongresu, je še na kratko prikazal pregled dela na kongresu ter poudarj njegove pozitivne in negativne strani. Izjavil pa je, da je bil kongres resnična manifestacija delovne mladine.

Razvila se je živahna diskusija o važnosti «izjave o pravicah delovne mladine», ki jo je kongres odobril in katera izraža vse zahteve delovne mladine. Dolžnost vse mladine je, da dobro prouči to izjavo, novo ustanovljeni odbor pa mora skrbeti, da se bodo vse zahteve, zbrane v tej izjavi uresničile.

USTANOVITEV FOTOGRAFSKEGA ODSEKA PRI PLANINSKEM DRUŠTVU V TRSTU

Pripravljalni odbor vabi vse ljubitelje fotografije in vse one, ki se za stvar zanimajo, na pripravljalni sestanek fotografskega odseka, ki bo v sredo 16. t. m. ob 20.30 v društvenih prostorih na trgu Ponterosso št. 6-II.

Obmorska kopališča so odprta

Od danes naprej so odprta vsa morska kopališča od 7.30 do 19.30.

Gordnerjeva linija tudi v športu? Zahtevamo svobodo fizkulturnega udejstvovanja

Ni minil niti teden dni, odkar je policija preprečila kolesarjem ZDTV prehod preko viale XX. septembra s prihodom na cilj v ul. Rossetti iz «varnostnih vzrokov», ko pa je policija hotela zopet uveljaviti svoj glas pri nedeljski kolesarski tekmi.

ZDTV je organiziral kolesarsko tekmo iz Trsta pa preko demarkacijske linije vse tja do Umaga. Toda policiji ne ugaja, da bi se tržaški športniki udejstvovali na tekmah, ki so delno v coni B Tržaškega ozemlja.

To ponašanje se nam zdi kaj čudno. Medtem ko kolesarji raznih društev CONI-ja nemoteno prehajajo tudi v tekmah v Italijo, nam policija prepovedujejo tekmo na našem Tržaškem ozemlju, pa čeprav se bi ta del imenoval cona B.

Namen policije je jasen. Demoralizirati hočejo mlade športnike, da bi dezertirali iz vrst ZDTV in prešli h CONI-ju, kar pa se jim na noben način ne bo posrečilo.

Dokler bodo kolesarji CONI-ja nemoteno prehajali preko državne meje v Italijo, toliko več imamo pravico mi prejti črto med eno in drugo cono istega ozemlja.

Skrajni čas je, da vojaška uprava izda ukrepe proti onim silam in elementom, ki jim ni vseč svobodno fizkulturno udejstvovanje, kajti v nasprotnem primeru bomo morali spoznati to, kar smo na ostalih poljih že davno uvideli, namreč, da vojaška uprava sama hoče preprečiti delovanje ljudskega športa.

«RAZSTAVA MEDNARODNEGA FESTIVALA MLADINE»

Vsi mladinci in mladinke, ki so lansko leto oddali svoje izdelke za razstavo, ki se je vršila ob mladinskem festivalu za Tržaško ozemlje, in ki so bili poslani v Prago, naj te dvignejo dne 15. t. m. na sedežu mladinske komisije Enotnih sindikatov, v ulici Montfort št. 3 od 18. do 20. ure.

Smrtna nesreča v kraški jami

Žrtev 17-letni Karel Debelli, član tržaškega alpinističnega kluba

Epet je smrt iz vrst planincev iztrgala mlado življenje, in sicer 17-letnega Karla Debellija, iz ul. Molinavento 122. Pokojnik, ki je bil član tržaškega alpinističnega kluba, je skupno z desetimi drugimi prijatelji odšel že v soboto popoldne na Kras. Spustili so se v bližini Opčin v kraško jamo, in sicer ob cesti med Velikim Repnom in Opčinami. V to jamo so se dosedaj spustili samo enkrat tržaški planinci in je bila zato še neraziskana.

Potem ko so planinci prebili vso noč v jami, so v nedeljo zjutraj ob 4.30 začeli zapuščati jamo, pri tem so uporabljali vrv. Medtem ko se je nekaj tovarišev že srečno povzpelo iz jame, je Debellija zadela nesreča. Prav nekaj metrov pred izhodom se je utrgala skala in ga zadela na levo roko. Debelli je pri udarcu zgubil ravnotežje in zdrsnil 30 m globoko v prepad, kjer je dobil smrtne poškodbe.

Tovariši, ki so bili z njim, so takoj začeli z reševalnimi deli. Istočasno so pozvali Rdeči križ in gasilce z Opčin. Na žalost pa so ob 8.30 izvlekli iz kraške jame Debellija že mrtvega. Potem ko je policija izvršila ogled na licu mesta, so pokojnika prepeljali v mrtvaško kapelo v mesto.

Sožalju pokojnikovim domačim Tržaškega alpinističnega kluba in drugih športnikov se pridružuje tudi naš dnevnik.

Pogreb pokojnega tov. Karla Debellija bo danes popoldne ob 16 uri izpred mrtvašnice glavne bolnice v ulici Pietà.

Vrsta težkih prometnih nesreč

Število prometnih nesreč noče jenjati kljub vsem policijskim predpisom in prometni kampanji, ki se na žalost vrši samo v mestu, medtem ko pa ni pravega policijskega nadzorstva po državnih cestah izven mesta.

Tokrat je postal žrtev prometne nezgode 77-letni Josip Gabrijelčič iz Sesljana. Ta se je v nedeljo ponoči vračal domov. Prav ko je hotel prekoračiti državno cesto, je vanj z vso silo zavozil nek zavezniški avto. Šofer vojaškega avta je sicer takoj potem avto ustavil in prepeljal ponesrečenca v tržaško bolnico, toda bilo je prekasno. Ponesrečenec je zadobil težke telesne poškodbe od zloma kosti pa do možganskega pretresa. Kljub vsem zdravniškim poskusom v bolnišnici je Gabrijelčič včeraj ob 2.40 zjutraj preminul.

Prav tako se je v nedeljo ponoči zgodila avtomobilska nesreča v bližini Devina. Tedaj se je Henrik De Gavardo iz ul. Ceceria 12 vračal domov v avtomobilu, z ženo in dveletnim sinčkom. Iz nepojasnjenih vzrokov se je avto z vso silo zaletel v cestno pregrado, tako da se je prevrnil. Medtem ko se je De Gavardo zmečkal nogo, sta žena in sinček zadobila le lahke poškodbe. V tržaški bolnici, kemor so ponesrečenca odpeljali, so De Gavardi odrezali nogo.

KONČAN JE PREDPRVENSTVENI turnir odbojke

Sv. Marko si je z 22 točkami priboril prvo mesto pred Tovarno strojev z 18 točkami

V nedeljo zjutraj so bile zadnje tekme v odbojki. Že v začetku tekmovanja se je videlo, da bo Sv. Marko odnesel eno izmed prvih mest, zaradi krasne igre. Tudi Tiskarji so v začetki dobro kazali, vendar jim je kmalu upanje na prvo mesto splahnelo in so se končno morali zadovoljiti s sedmim mesto.

Zadnje tekme dneva so prinesle sledeče izide: Sv. Marko-DSZ ES 2:0, DSZ ES-Tiskarji 2:0, Greta-DSZ ES 2:0, Sv. Marko-Tovarna strojev 2:0, Barkovlje-Sv. Ivan 2:0, Elektra-Tiskarji 2:0, Tovarna strojev-Lonjer 2:0, Dijaki-Greta 2:1.

Lestvica je torej sledeča: 1. Sv. Marko 22 točk, 2. Tovarna strojev 18, 3. Greta 16, 4. Dijaki 16, 5. DSZ ES 12, Barkovlje 12, 7. Tiskarji 11, 8. Tomažič 8, 9. Lonjer 6, 10. Elektra 4, Skorklja 2, Sv. Ivan 0.

Ob koncu tekmovanje je zastopnik tajništva ZDTV po kratkem nagovoru razdelil darila in sicer je Sv. Marko prejel pokal, Tovarna strojev spominsko plaketo, Greta in Dijaki pa medaljo in pa 8 majhnih medalj za vsakega člana ekipe. Lonjer pa je dobil spominsko darilo kot najbolj disciplinirano moštvo.

Ob pričakovanju zadnjega dne
SAMO TRI TEKME PRVENSTVA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

V nedeljo so bile odigrane tekme, ki so predčasno iz enega ali drugega razloga odpadle. ZDTV je sklenila najprej odigrati vse odpadle tekme in prepustiti tako zadnjemu dnevu tekmovanja